

การควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

Optometry Profession Practice Control

¹พิสุทธิ์ สมโกชพิสุทธิ์ (Pisut Sompochpisut)

²เกียรติพร อัมไพ (Kiarttiporn Umpai)

คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

School of Law, National Institute of Development Administration

Email: sunsdk55@hotmail.com

Received February 22, 2020; **Revised** April 6, 2020; **Accepted** June 20, 2020

Abstract

At present, Thailand has a wide range of practice of optometry. However, in Thailand, there is no law to control the practice of optometry, whether it is a process to enter the profession to determine the qualifications, basic knowledge of those who will practice, and consider allowing the practice of optometry in accordance with the professional ethics standards, measures to enforce the practice of optometry by the specified conditions. Including penalties for those who practice of optometry without permission. Resulting in people who do not have the knowledge and ability in optometry to practice optometry as a result, the current profession of vision is not ethical standards which may cause damage to clients. Therefore, this research has been conducted to study the necessity of establishing legal measures to control the practice of optometry with the study of facts (Non-Doctrinal Legal Research) to know the problem, the fact that the profession of professional vision is a professional and considered a profession that requires professional supervision or not. After being aware of the facts, then studying the Doctrinal Legal Research by conducting a comparative study with foreign laws relating to the practice of optometry lead to proposals to regulate the profession of perspective measurement by law by stipulating conditions for professional practice Measures to enforce compliance with the law, including criminal penalties for violations.

Keywords: Optometry, Professional practice, Professional law

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันประเทศไทย มีการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรอยู่อย่างแพร่หลาย แต่การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรในประเทศไทยยังไม่มีบทกฎหมายใด ๆ เข้ามาควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร อย่างแท้จริงไม่ว่าจะเป็นกระบวนการเข้าสู่วิชาชีพในการกำหนดคุณสมบัติความรู้พื้นฐานของผู้ที่จะทำการประกอบวิชาชีพและการพิจารณาอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพ การควบคุมการประกอบวิชาชีพให้เป็นไปตามมาตรฐานจรรยาบรรณแห่งการประกอบวิชาชีพ, มาตรการบังคับให้การประกอบวิชาชีพเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนด รวมทั้งบทกำหนดโทษแก่ผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยไม่ได้รับอนุญาต ส่งผลให้ผู้ที่ไม่มีความรู้ความสามารถในวิชาทัศนมาตรศาสตร์สามารถประกอบวิชาชีพทัศนมาตรได้ ทำให้การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรในปัจจุบันไม่มีมาตรฐานจรรยาบรรณซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้รับบริการ งานวิจัยฉบับนี้ จึงจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความจำเป็นในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยการศึกษาสภาพปัญหาข้อเท็จจริง (Non-Doctrinal Legal Research) เพื่อทราบสภาพปัญหาข้อเท็จจริงว่าการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรถือเป็นวิชาชีพเฉพาะทางและถือว่าเป็นวิชาชีพที่ต้องควบคุมการประกอบวิชาชีพหรือไม่ เมื่อได้รับรู้ถึงสภาพปัญหาข้อเท็จจริงแล้วจึงทำการศึกษาแบบการสืบค้นตำราเอกสารทางกฎหมาย (Doctrinal Legal Research) โดยทำการศึกษาร่วมกับกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร นำไปสู่ข้อเสนอในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยกฎหมาย โดยกำหนดเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพ มาตรการบังคับให้ปฏิบัติตามกฎหมายรวมทั้งบทกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการฝ่าฝืน

คำสำคัญ: ทัศนมาตร, การประกอบวิชาชีพ, กฎหมายวิชาชีพ

บทนำ

เนื่องจากดวงตาของมนุษย์นั้นเป็นหนึ่งในอวัยวะที่สำคัญของร่างกาย แต่อย่างไรก็ตามดวงตาก็เป็นอวัยวะของมนุษย์ที่มีความบอบบางได้งายที่สุดในแง่ของประสิทธิภาพการมองเห็น ไม่ว่าจะเป็นภาวะสายตาสั้น สายตาวาย สายตาเอียง หรือที่เรียกว่าปัญหาสายตา ทำให้ในปัจจุบันมีการประกอบกิจการเกี่ยวกับการให้บริการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการมองเห็นหรือปัญหาสายตาคำนวณมาก ซึ่งอยู่ในรูปแบบการให้บริการตรวจวัดสายตา ประกอบแว่นตา จำหน่ายเลนส์สัมผัส (คอนแทคเลนส์) โดยมีลักษณะของการประกอบกิจการในลักษณะที่เป็นศูนย์ให้บริการเฉพาะทาง ร้านค้าไม่ว่าจะเป็นร้านค้าทั่วไป ร้านค้าในห้างสรรพสินค้า หรือร้านค้าในโรงพยาบาลทั้งร้านค้าที่มีลักษณะเป็นการถาวรหรือร้านค้าที่มีลักษณะเป็นการชั่วคราว หน่วยรถเคลื่อนที่ แผงลอยในตลาดนัด รวมทั้งร้านที่ประกอบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีราคาตั้งแต่หลักร้อยบาทจนถึงหลักล้านบาท ทั้งนี้การให้บริการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการมองเห็น หรือปัญหาสายตาคือถือเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร เนื่องจากตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) (Announcement of the Ministry of Public Health No. 2 (B.E. 2546)) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ซึ่งได้ให้ความหมายของคำว่า ทัศนมาตร ไว้ว่า ทัศนมาตร หมายถึงการประกอบโรคศิลปะเกี่ยวกับสายตาของมนุษย์ ได้แก่ การวัด การวินิจฉัยความผิดปกติของการมองเห็นโดยใช้เครื่องมือที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประกาศกำหนด และแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็น โดยกรรมวิธีการใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส และการฝึกการบริหารกล้ามเนื้อ

ตา โดยไม่รวมถึงการแก้ไขความผิดปกติเนื่องจากระบบประสาทตาหรือโรคทางตาที่ไม่ได้เกิดจากความผิดปกติของการหักเหของแสง และไม่รวมถึงการแก้ไขความผิดปกติโดยการใส่ยาหรือการผ่าตัด และไม่รวมถึงการใช้เลเซอร์ชนิดต่าง ๆ ด้วย ดังนั้น การให้บริการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการมองเห็นหรือปัญหาสายตา ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดหรือประกอบกิจการในลักษณะใดถือว่าเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

สำหรับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ในปัจจุบันนั้นยังไม่มีกฎหมายหรือกฎหมายประกอบวิชาชีพหรือหลักเกณฑ์ใด ๆ ทำให้กระบวนการการเข้าสู่วิชาชีพทัศนมาตร ผู้ที่จะทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรไม่จำเป็นต้องขออนุญาตในการประกอบวิชาชีพ นอกจากนี้การไม่มีกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ใด ๆ มาควบคุมการประกอบวิชาชีพ ทำให้ไม่มีองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร รวมทั้งทำให้ไม่มีมาตรการที่กำหนดให้ผู้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ต้องทำการประกอบวิชาชีพภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด ทำให้สภาพการณ์ในปัจจุบันผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรสามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างอิสระ โดยไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติ หรือผ่านการการศึกษา หรือจบหลักสูตรที่เกี่ยวข้องในวิชาทัศนมาตรศาสตร์ การแก้ไขความผิดปกติเกี่ยวกับการมองเห็นหรือการตรวจวัดสายตาประกอบแว่นแต่อย่างใด เพียงแต่สามารถใช้เครื่องมือในแก้ไขการแก้ไขความผิดปกติเกี่ยวกับการมองเห็นที่อาจจะได้รับการอบรมเป็นหลักสูตรระยะสั้น หรืออบรมการใช้เครื่องมือเบื้องต้นจากผู้จำหน่ายเครื่องมือหรือในลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตัวเองก็สามารถประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ทั้งที่ประเทศไทยนั้นมีความพร้อมในทางวิชาการทัศนมาตรศาสตร์

โดยเมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2544 สภามหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้มีมติอนุมัติการจัดตั้งสถาบันวิทยาศาสตร์สุขภาพ และอนุมัติการเรียนการสอนหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิต และสภามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีมติอนุมัติให้แยกหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิต ออกจากสถาบันวิทยาศาสตร์สุขภาพ และให้จัดตั้งเป็น “คณะทัศนมาตรศาสตร์” ในการประชุมครั้งที่ 14/2555 เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2555 (Faculty of Optometry, Ramkhamhaeng University, n.d (a)) เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการระดับมาตรฐานสากล สามารถประกอบวิชาชีพทางทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ทัศนมาตร-เลนส์สายตาและทัศนมาตร เชิงอุตสาหกรรม (Ophthalmic and Optical Industries) และทัศนวิทยาศาสตร์ (Vision Science) สามารถดูแล แก้ไขและฟื้นฟู รวมถึงการป้องกันสุขภาพทางสายตาแก่ประชาชนทั่วไป โดยผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาทัศนมาตรศาสตร์นั้นสามารถ ตรวจวินิจฉัยและแก้ปัญหาสายตา ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และ ชุมชน ให้คำแนะนำและการปรึกษาปัญหาสายตาตามหลักทัศนมาตรศาสตร์ โดยการแก้ปัญหาสายตาระดับบุคคลได้นั้นสามารถให้การวินิจฉัยปัญหาสายตาได้ ให้การแก้ไขความผิดปกติของสายตาด้วยวิธีต่าง ๆ และติดตามผลการดำเนินการตามมาตรฐานด้านทัศนมาตรศาสตร์ (Faculty of Optometry, Ramkhamhaeng University, n.d (b))

ทั้งนี้ ยังมีมหาวิทยาลัยที่ทำการเปิดการสอนหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิต ได้แก่ มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยนเรศวร หลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์บัณฑิตถือเป็นวิวัฒนาการของการยกระดับการให้บริการตรวจวัดสายตาประกอบแว่นตาให้เป็นการประกอบวิชาชีพเฉพาะ ที่จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะทางของผู้ให้บริการเพื่อให้ผู้รับบริการได้รับบริการที่มีคุณภาพถูกต้องตามหลักวิชาการ นอกจากนี้ องค์การอนามัยโลก ยังได้กำหนดมาตรฐานสาธารณสุขไว้ว่าต้องมีนักทัศนมาตรศาสตร์ 1 คนต่อประชากร 6,000 – 10,000 คน (Kankanid Mitpakdee, 2017) ทำให้เกิดประเด็นปัญหาที่จะต้องพิจารณาอย่างยิ่งว่าการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนั้นจำเป็นต้องควบคุมโดยกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ใด ๆ หรือไม่ แะไหนอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นกำหนดกระบวนการการเข้าสู่วิชาชีพ การกำหนดคุณสมบัติและมาตรฐานทางวิชาการของผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร องค์การวิชาชีพที่ทำหน้าที่

รับผิดชอบในการควบคุมการประกอบวิชาชีพ การกำหนดเงื่อนไขการประกอบวิชาชีพ มาตรการ และกลไกการบังคับให้เป็นไปตามเงื่อนไขของการประกอบวิชาชีพ รวมทั้งบทกำหนดโทษสำหรับการประกอบวิชาชีพที่ฝ่าฝืนการควบคุมการประกอบวิชาชีพ

ในประเทศไทย การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ในปัจจุบันจำนวนร้านแว่นตาในจดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์มีประมาณ 5,000 ร้านค้า แต่ในความจริงน่าจะมีประมาณ 7,000 ร้าน ขณะที่บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) มีจำนวน 172 คน (Rajavithi Hospital, 2017)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา แนวความคิด ทฤษฎี เหตุผลและความจำเป็นในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร
2. เพื่อศึกษาถึงบทกฎหมาย มาตรการและวิธีการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรทั้งกฎหมายภายในและเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหาการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ตามพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการตราหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการทางด้านสาธารณสุข ให้มีผลครอบคลุมถึงการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร เพื่อใช้ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร รวมทั้งการให้บริการต่าง ๆ เกี่ยวกับสายตามนุษย์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้มีขอบเขตของการศึกษาถึงเหตุผลและความจำเป็นในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยศึกษาสภาพปัญหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร และตำราเอกสารทางกฎหมาย ตาม พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 โดยศึกษาหลักการเกี่ยวกับเสรีภาพการประกอบอาชีพ และการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพ หลักกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ กฎหมายว่าด้วยวิชาชีพ กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข กฎระเบียบและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร แต่ขอบเขตการศึกษานี้ไม่รวมถึงการศึกษาวิจัยการควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตาม พ.ร.บ.วิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525 เนื่องจากผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมจากแพทยสภา สามารถประกอบวิชาชีพเวชกรรมซึ่งหากพิจารณาความหมายของวิชาชีพเวชกรรมนั้น ย่อมครอบคลุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร และขอบเขตการศึกษานี้ไม่รวมถึงการศึกษาวิจัยการคุ้มครองผู้บริโภค ตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2552 เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค มุ่งเน้นไปในทางควบคุมการเข้าทำสัญญา แต่กฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะเป็นกฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพ

ทบทวนวรรณกรรม

การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร เป็นการประกอบวิชาชีพเกี่ยวกับสายตาของมนุษย์ ได้แก่ การวัด การวินิจฉัย ความผิดปกติของการมองเห็น และแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็น โดยกรรมวิธีการใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส

และการฝึกการบริหารกล่อมเนือตา จึงมีลักษณะเป็นการประกอบวิชาชีพ (Profession) ทางด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ที่จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะทาง โดยการประกอบอาชีพนั้นจะต้องอยู่ภายใต้จรรยาบรรณแห่งอาชีพ และยังคงคำนึงถึงความปลอดภัยของประชาชนในการได้รับบริการจากการประกอบอาชีพ ดังนั้น การควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร จึงอยู่ภายใต้แนวความคิดของกฎหมายการแพทย์และการสาธารณสุข ซึ่งมีแนวความคิด คือ การจัดตั้งองค์กรวิชาชีพ (Professional Organization) เพื่อทำหน้าที่ควบคุมผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพให้ประพฤติปฏิบัติตนตามครรลองคลองธรรมโดยเคร่งครัด เพื่อให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในศรัทธาในการประกอบวิชาชีพ โดยการใช้กฎหมายเข้ามาควบคุมจรรยาบรรณและองค์กรวิชาชีพ ยังมีหน้าที่ป้องกันไม่ให้นบุคคลที่ไม่มีความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพ มาทำการประกอบวิชาชีพแข่งขันกับผู้ที่มีวิชาชีพโดยการใช้กฎหมายเข้ามาควบคุม นอกจากนั้นแนวความคิดของกฎหมายการแพทย์และการสาธารณสุข คือ การคุ้มครองสวัสดิภาพความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป โดยเป็นการที่รัฐใช้กฎหมายเข้ามากำหนดมาตรฐานของผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพและมาตรฐานการให้บริการทางการแพทย์โดยการกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ ในการประกอบวิชาชีพซึ่งกฎหมายลักษณะดังกล่าวนี้เรียกว่า “กฎหมายวิชาชีพ”

จากแนวความคิดที่ว่าประกอบวิชาชีพทัศนมาตร จะต้องถูกควบคุมโดยกฎหมายวิชาชีพและจะต้องมีองค์กรวิชาชีพ เพื่อทำหน้าที่ในการกำกับให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น แนวความคิดดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับกฎหมายต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

หลักการคุ้มครองสิทธิของผู้ป่วยในการได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพจากรัฐ

สิทธิของบุคคลในการที่จะได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพโดยเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นรัฐยังมีหน้าที่ที่จะต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากบทบัญญัติในมาตรา 55 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติไว้ว่า “รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด บริการสาธารณสุข ตามวรรคหนึ่ง ต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพด้วย รัฐต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง”

หลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

เนื่องจากการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนั้นเป็นการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพ ถ้าบุคคลใดไม่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดโดยกฎหมายจะไม่สามารถประกอบวิชาชีพได้โดยแนวความคิดดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวกับกฎหมายในเรื่องเสรีภาพในการประกอบอาชีพ โดยบุคคลทุกคนมีเสรีภาพในการเลือกที่จะประกอบอาชีพการจำกัดการประกอบอาชีพของบุคคลต้องกระทำโดยกฎหมาย ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 40 ว่า

“...บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบ การประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น การตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติหรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา...”

จากทฤษฎีดังกล่าวก่อให้เกิดการควบคุมวิชาชีพที่ให้บริการทางด้านสาธารณสุขและการคุ้มครองประชาชน
ทางในการได้รับบริการสาธารณสุขดังต่อไปนี้

- 1) การควบคุม หมายถึงกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ เกี่ยวกับการประกอบประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ดังนี้
 - การเข้าสู่วิชาชีพ (Control Over Entry) คือ การกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะทำการประกอบโรคศิลปะ
สาขาทัศนมาตร กล่าวคือการใช้กฎหมายกำหนดเงื่อนไขคุณสมบัติของบุคคลที่ขอรับการอนุญาตทำการประกอบโรค
ศิลปะ
 - การควบคุมการแก่งแย่งแข่งขันในการประกอบวิชาชีพ (Control Over Competitive Practice) คือเป็นการ
ควบคุมการประกอบวิชาชีพโดยการกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ
 - การควบคุมการตลาดของการประกอบวิชาชีพ (Market Structure) หมายถึงการที่กฎหมายผูกขาดอำนาจ
การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรเอาไว้เฉพาะผู้ที่มีคุณสมบัติสำหรับการประกอบวิชาชีพและได้รับการอนุญาตแล้ว
เท่านั้น บุคคลที่ไม่มีคุณสมบัติและไม่ได้รับการอนุญาตไม่สามารถประกอบวิชาชีพได้ หากทำการใด ๆ อันมีลักษณะ
เป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร หรือทำให้บุคคลอื่นเข้าใจว่าประกอบวิชาชีพทัศนมาตร จะมีกฎหมายกำหนดโทษ
ทางอาญาไว้
 - การควบคุมค่าบริการ (Control Over Payment) เนื่องจากรัฐจะให้อำนาจผูกขาดในการประกอบวิชาชีพ
ทัศนมาตรแก่บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะ และได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร แต่เพื่อ
ไม่ให้เกิดการกำหนดราคาค่าบริการตามอำเภอใจ รัฐจำเป็นต้องเข้ามาควบคุมในส่วนจของราคาค่าบริการของผู้ประกอบ
วิชาชีพ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และปราศจากการเอารัดเอาเปรียบ ทั้งผู้ประกอบวิชาชีพและผู้รับบริการ โดย
กระทำในรูปแบบการกำหนดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ไม่ให้ผู้ประกอบวิชาชีพคิดค่าบริการที่สูงเกินไป นอกจากนั้น
เรื่องของการควบคุมค่าบริการอาจจะรวมถึงการจัดระบบบริการด้วย ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคม กล่าวคือ
การกำหนดให้การรับบริการจากการประกอบวิชาชีพเป็นสวัสดิการสังคม ตามกฎหมายที่เกี่ยวกับสวัสดิการสังคม
อื่น ๆ เช่น กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม

2) การคุ้มครองประชาชน คือ การที่กฎหมายกำหนดโทษอาญา สำหรับผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพโดยไม่ได้
รับการอนุญาต เพราะการที่บุคคลไม่มีความรู้ ความสามารถ มาทำการประกอบอาชีพ อาจทำให้เกิดอันตรายแก่
สวัสดิภาพแก่ประชาชน อันเป็นการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนไม่ได้รับความเสียหาย และเพื่อพัฒนาผู้ประกอบ
วิชาชีพให้มีการประกอบวิชาชีพที่มีคุณภาพและเป็นธรรมต่อประชาชน ซึ่งการคุ้มครองประชาชนนั้นมีลักษณะ
ดังต่อไปนี้

- การกำหนดขอบเขตของการประกอบวิชาชีพ
- การกำหนดข้อห้ามการกระทำใด ๆ ในการประกอบวิชาชีพ
- การกำหนดห้ามบุคคลที่ไม่มีความรู้ ความสามารถในการประกอบวิชาชีพ หรือไม่ได้รับการอนุญาตให้ทำ
การประกอบวิชาชีพ แสดงตน หรือแอบอ้างว่าเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ (Vitoon Eungprabhanth, 2005)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาสภาพปัญหาข้อเท็จจริง (Non-Doctrinal Legal Research) เพื่อทราบสภาพปัญหา
ข้อเท็จจริงว่าการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ถือเป็นวิชาชีพเฉพาะทาง และต้องมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพ

หรือไม่ เมื่อได้รับรู้ถึงสภาพปัญหาข้อเท็จจริงแล้ว จึงทำการศึกษาแบบการสืบค้นตำรา เอกสารทางกฎหมาย (Doctrinal Legal Research) ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา แนวความคิด และทฤษฎีการควบคุมการประกอบวิชาชีพ และการคุ้มครองผู้รับบริการจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยการศึกษากฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร และศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ โดยเฉพาะกฎหมายคุ้มครองการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร กฎหมายการแพทย์และการสาธารณสุข เพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทาง หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

ผลการวิจัย

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศ เกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ตามข้อบังคับ รัฐมินนิโซตา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข (Minnesota Statutes, Chapter 148 Public Health Occupation) หมวตนักทัศนมาตร (Optometrists) ของประเทศสหรัฐอเมริกา, พ.ร.บ.ว่าด้วยนักทัศนมาตรและ ผู้ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) แห่งสหพันธรัฐสิงคโปร์, รัฐบัญญัติ หมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) แห่งสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (Official Gazette of Republic of the Philippines, 1995) และ พ.ร.บ. ออพติคอล ค.ศ. 1991 (OPTICAL ACT 1991) แห่งสหพันธรัฐมาเลเซีย (Ministry of Health Malaysia, 2008) และกฎหมายไทยเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร คือ พ.ร.บ.การประกอบโรค ศิลปะ พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจะพบว่าในประเทศที่ได้ทำการศึกษานั้นมีการควบคุมการประกอบ วิชาชีพทัศนมาตร โดยการตราเป็นกฎหมายระดับรัฐบัญญัติ หรือ พ.ร.บ. กำหนดให้บุคคลที่ต้องการประกอบวิชาชีพ ทัศนมาตร ต้องมีความรู้ ความสามารถตามที่กำหนด และต้องได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพจากหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง โดยจะต้องประกอบวิชาชีพภายใต้เงื่อนไขจรรยาบรรณ หรือจริยธรรมที่กำหนด ส่วนกฎหมายไทยตามที่ได้ ศึกษา พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ยังไม่มีบทบัญญัติที่ห้ามบุคคลที่ไม่ได้ รับการขึ้นทะเบียน หรือได้รับอนุญาตทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ผู้ที่ต้องการประกอบวิชาชีพสามารถ ดำเนินการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร หรือการให้บริการทางทัศนมาตรได้ โดยไม่ต้องมีการขึ้นทะเบียน หรือขอ อนุญาต และไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติ หรือคุณวุฒิ หรือเงื่อนไขใด ๆ บุคคลใด ๆ สามารถประกอบวิชาชีพทัศนมาตร หรือการให้บริการทางทัศนมาตร อย่างเป็นอิสระและไม่มีคามผิดใด แต่ผู้ที่มีคุณวุฒิทางทัศนมาตรศาสตร์สามารถขอ อนุญาตทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ได้ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ที่ออกโดย อาศัยอำนาจตามมาตรา 7 และมาตรา 31 แห่ง พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

สำหรับองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ตามกฎหมายต่างประเทศจะกำหนดให้มี หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการรับขึ้นทะเบียน หรืออนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพ รวมทั้งออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประมวลจริยธรรม หรือประมวลจรรยาบรรณ เพื่อควบคุมการประกอบวิชาชีพของนักทัศนมาตรที่ได้รับการขึ้น ทะเบียน หรือได้รับการอนุญาต รวมทั้งดำเนินการทางวินัยในกรณีที่มีการฝ่าฝืน ซึ่งองค์กรตามข้อบังคับรัฐมินนิโซตา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข (Minnesota Statutes, Chapter 148 Public Health Occupation) หมวตนักทัศนมาตร (Optometrists) ของประเทศสหรัฐอเมริกา ตามมาตรา 148.52 ได้กำหนดให้มี คณะกรรมการทัศนมาตร แห่งรัฐมินนิโซตา (Minnesota Board of Optometry, 2003) ทำหน้าที่ควบคุมการประกอบ วิชาชีพทัศนมาตร ส่วนองค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรของสหพันธรัฐสิงคโปร์ คือ

คณะกรรมการนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นสายตา (Optometrists and Opticians Board) ตามมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) สำหรับองค์การทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ คือ คณะกรรมการทัศนมาตร ตามมาตรา 7 แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) และองค์การควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ของสหพันธรัฐมาเลเซีย คือ สภาออปติคอลแห่งมาเลเซีย (Malaysian Optical Council) ตาม พ.ร.บ.ออปติคอล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) มาตรา 3

ส่วนกฎหมายไทย นั้นตามที่ได้ศึกษาจาก พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องพบว่าตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) ข้อ 5 ได้กำหนดให้คณะกรรมการการประกอบโรคศิลปะ แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) โดยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาการอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ แต่อย่างไรก็ตามพ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ยังไม่มีคณะกรรมการวิชาชีพหรือองค์กรใดที่ทำหน้าที่ออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประมวลจริยธรรม หรือประมวลจรรยาบรรณ รวมทั้งควบคุมการประกอบวิชาชีพและดำเนินการทางวินัยที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์

สำหรับมาตรการทางกฎหมายและกลไกในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนั้น ตามกฎหมายต่างประเทศ จะมีข้อห้ามไม่ให้บุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาต หรือขึ้นทะเบียนทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร หรือวิชาชีพการประกอบแว่นสายตา รวมถึงกระทำการอื่น ๆ ในทำนองที่มีลักษณะเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร บุคคลที่จะประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ต้องได้รับการอนุญาตหรือได้รับการขึ้นทะเบียนจากหน่วยงานที่กำหนด โดยจะต้องมีคุณสมบัติและคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ โดยการขออนุญาตประกอบวิชาชีพ โดยหน่วยงานที่มีอำนาจจะรับขึ้นทะเบียน หรืออนุญาตโดยมีเงื่อนไขตามที่กฎหมายของแต่ละประเทศกำหนดไว้ ทั้งนี้ ผู้ที่ได้รับการอนุญาตหรือได้รับการขึ้นทะเบียนให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร จะต้องถูกควบคุมวินัย จรรยาบรรณ หรือจริยธรรมโดยกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประมวลจริยธรรม หรือประมวลจรรยาบรรณ ตามที่กำหนดไว้หากมีการฝ่าฝืนจะมีการดำเนินการทางวินัยโดยการเพิกถอน ระเบียบหรือจำกัดการอนุญาตหรือการขึ้นทะเบียนให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร หรือถูกประณาม หรือชำระค่าปรับตามที่กำหนดไว้ ส่วนมาตรการทางกฎหมายและกลไกในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรตามกฎหมายไทยนั้น แม้บุคคลที่มีคุณสมบัติ และคุณสมบัติตามที่กำหนด สามารถขออนุญาตการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์จากกองการประกอบโรคศิลปะ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข โดยจะต้องผ่านการสอบความรู้จากคณะกรรมการประกอบโรคศิลปะ ตาม พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ประกอบกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) และเมื่อได้รับการอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์แล้ว จะต้องอยู่ภายในบังคับของ พ.ร.บ. การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 มาตรา 37 ที่กำหนดให้ทำการประกอบโรคศิลปะ ภายใต้บังคับแห่งข้อจำกัดและเงื่อนไขตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และตามมาตรา 38 ที่ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และห้ามมิให้ทำการโฆษณา ใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบโรคศิลปะของตน แต่ทั้งนี้ตามมาตรา 39 แห่ง พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ได้

บัญญัติให้บุคคลที่ได้รับความเสียหายหากประพฤติผิดเงื่อนไขการประกอบโรคศิลปะ ตามมาตรา 37 หรือหากปฏิบัติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ตามมาตรา 38 สามารถกล่าวหาผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะต่อคณะกรรมการวิชาชีพ หากคณะกรรมการวิชาชีพ เห็นว่ามีมูลให้ตั้งคณะกรรมการวิชาชีพ เพื่อทำการสอบสวนและหากพบว่ามีความผิดให้คณะกรรมการวิชาชีพลงโทษโดยการว่ากล่าวตักเตือน หรือภาคทัณฑ์หรือพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต แต่อย่างไรก็ตาม จากการศึกษา พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังไม่มีกฎหมายที่กำหนดให้มีคณะกรรมการวิชาชีพพัฒนา เพราะไม่มีการกำหนดให้การประกอบวิชาชีพพัฒนา เป็นสาขาของการประกอบโรคศิลปะที่จะต้องขออนุญาตทำการประกอบโรคศิลปะ ทำให้บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะโดยอาศัยพัฒนาตาศาสตร์ แม้จะถูกควบคุมการประกอบโรคศิลปะให้ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขการประกอบโรคศิลปะ ตามมาตรา 37 หรือตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตามมาตรา 38 แห่ง พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 แต่หากกระทำการละเมิดบทบัญญัติดังกล่าวก็ไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ได้

ตามกฎหมายต่างประเทศที่ได้ทำการศึกษาพบว่า บุคคลใด ๆ ที่ทำการฝ่าฝืนมาตรการทางกฎหมายและกลไกในการควบคุมการประกอบวิชาชีพพัฒนา มีความผิดต้องรับโทษทางอาญา ทั้งโทษจำคุก หรือโทษปรับ โดยตามข้อบังคับรัฐมนตรีมหาดไทย บพที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข ในหมวดนักพัฒนาตาศาสตร์ มาตรา 148.61 สำหรับบุคคลที่ประกอบวิชาชีพพัฒนาโดยไม่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพพัฒนา จากคณะกรรมการพัฒนาตาศาสตร์แห่งรัฐ การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญาขั้นต้น ส่วนสาธารณสุขสิงคโปร์ ได้กำหนดให้ผู้ใดที่กระทำการฝ่าฝืนมีความผิด ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 10,000 เหรียญสิงคโปร์ หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยนักพัฒนาตาศาสตร์และผู้ทำการประกอบแว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) มาตรา 27 สำหรับสาธารณสุขฟิลิปปินส์ ได้กำหนดให้บุคคลที่ทำการฝ่าฝืนต้องรับโทษจำคุกเกินกว่า 1 ปีแต่ไม่เกิน 8 ปี หรือปรับไม่น้อยกว่า 10,000 เปโซ แต่ไม่เกิน 40,000 เปโซ หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 32 แห่งรัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) และสหพันธรัฐมาเลเซีย ได้กำหนดโทษสำหรับผู้กระทำความผิดตาม พ.ร.บ. ออปติคัล ค.ศ. 1991 (Optical Act 1991) ต้องรับโทษปรับไม่เกิน 1,000 ริงกิต สำหรับความผิดครั้งแรก แต่หากกระทำความผิดซ้ำต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 ริงกิต หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้ระหว่างที่กระทำการฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับรายวัน วันละ 50 ริงกิต ตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืนตามมาตรา 37

อภิปรายผล

จากการศึกษา พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดให้สาขาวิชาใด ๆ เป็นสาขาของการประกอบโรคศิลปะ รวมถึงประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยพัฒนาตาศาสตร์ (Optometry) พบว่าในปัจจุบันไม่มีการควบคุมการประกอบวิชาชีพพัฒนาแต่อย่างใด ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพพัฒนา หรือให้บริการที่เป็นการวัด การวินิจฉัยความผิดปกติของการมองเห็น และแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็นโดยกรรมวิธีการใช้แว่นตา เลนส์สัมผัส และการฝึกการบริหารกล้ามเนื้อตา สามารถทำได้โดยไม่จำเป็นต้องทำการขออนุญาตและไม่ถูกควบคุมการประกอบวิชาชีพแต่อย่างใด ทั้งในด้านตัวบุคคลที่มาประกอบวิชาชีพ ความรู้ความสามารถ ด้านการให้บริการ ด้านการเยียวยาความเสียหายแก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพ ซึ่งการขาด

บทบัญญัติของกฎหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรเหมือนต่างประเทศ ทำให้ไม่มีการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร บุคคลที่ไม่มีความรู้ความสามารถประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรได้ เช่น การประกอบกิจการตรวจวัดสายตาประกอบแว่น ย่อมไม่ก่อให้เกิดความปลอดภัยในการให้บริการทางด้านการแพทย์ และสาธารณสุขแก่ประชาชน

และจากการไม่มีการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยกฎหมายนั้นทำให้ไม่มีการจัดตั้งองค์กรที่เหมาะสมตามกฎหมาย ในการทำหน้าที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหา 2 ประการ คือ ประการแรก ทำให้ไม่มีองค์กรที่รับผิดชอบในการดำเนินการทางกฎหมายแก่บุคคลที่ประกอบวิชาชีพ โดยไม่ได้รับอนุญาต และประการที่สอง ทำให้ไม่มีองค์กรที่ทำหน้าที่รับคำกล่าวหา หรือคำกล่าวโทษจากบุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือพบเห็นการกระทำที่ฝ่าฝืน มาตรา 36, มาตรา 37 และมาตรา 38 แห่ง พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 และไม่สามารถลงโทษผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ที่กระทำการฝ่าฝืน มาตรา 36, มาตรา 37 และมาตรา 38 แห่ง พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ได้

นอกจากนั้นการไม่มีการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยกฎหมาย ทำให้ไม่มีบทลงโทษโดยกฎหมายในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ส่งผลให้ไม่สามารถลงโทษทางอาญาผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพโดยไม่ได้รับอนุญาตได้ นอกจากนี้ยังไม่สามารถลงโทษผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร แต่ทำการประกอบวิชาชีพโดยผิดเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาต หรือทำผิดจรรยาบรรณ ทั้งโทษทางอาญา และโทษทางปกครอง เช่น โทษในการเพิกถอน หรือระงับการอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร นอกจากนี้การขาดบทลงโทษในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรในส่วนของบทลงโทษทางแพ่งนั้น ย่อมส่งผลให้ผู้ได้รับความเสียหายไม่มีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร หรือได้รับความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรที่ไม่ได้รับอนุญาต

การที่ พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ไม่ได้กำหนดให้สาขาทัศนมาตรเป็นสาขาหนึ่งของการประกอบโรคศิลปะ ทำให้ผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรไม่ต้องดำเนินการขออนุญาต และไม่อยู่ในบังคับของ มาตรา 30 แห่ง พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ที่บัญญัติห้ามมิให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะหรือกระทำการใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเองเป็นผู้มีสิทธิทำการประกอบโรคศิลปะ เว้นแต่ได้ขึ้นทะเบียนและได้รับใบอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะเพื่อดำเนินการ แต่ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) กลับให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถดำเนินการขออนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ได้ โดยบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) นั้น จะต้องทำการประกอบโรคศิลปะ ตามมาตรา 37 และต้องรักษารายาบรรณแห่งวิชาชีพ ตามมาตรา 38 แห่ง พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ตามข้อ 4 แห่งประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) กล่าวคือต้องประกอบโรคศิลปะภายใต้บังคับ แห่งข้อจำกัดและเงื่อนไขตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และต้องรักษารายาบรรณแห่งวิชาชีพตาม ระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด นอกจากนี้ต้องไม่โฆษณา ใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้ผู้อื่น โฆษณาการประกอบโรคศิลปะ ความรู้ความชำนาญในการประกอบโรค ศิลปะของตน เว้นแต่เป็นการโฆษณาเกี่ยวกับการแสดงผลงานในหน้าที่ หรือทางวิชาการหรือเพื่อการศึกษา การประชุมทางวิชาการ การบำเพ็ญ ประโยชน์สาธารณะและ

การประกาศเกียรติคุณอาจกระทำได้ แต่อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ต้องทำการประกอบโรคศิลปะ ตามมาตรา 37 และมาตรา 38 แห่ง พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 หาได้มีสภาพบังคับตามกฎหมายไม่ เนื่องจากตาม พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 วรรคหนึ่ง บัญญัติให้บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายเพราะผู้ประกอบโรคศิลปะ ผ่าฝืน มาตรา 36 หรือ ประพฤติผิดข้อจำกัดและเงื่อนไขการประกอบโรคศิลปะ ตามมาตรา 37 หรือประพฤติดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ตามมาตรา 38 มีสิทธิกล่าวหาผู้ประกอบโรคศิลปะ ผู้นั้นโดยทำคำกล่าวหาต่อคณะกรรมการวิชาชีพ และตามมาตรา 39 วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้กรรมการวิชาชีพหรือบุคคลอื่น ซึ่งพบหรือ ทราบว่าผู้ประกอบโรคศิลปะผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 36 หรือประพฤติดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ตามมาตรา 37 หรือประพฤติดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ตามมาตรา 38 มีสิทธิกล่าวโทษผู้ประกอบโรคศิลปะผู้นั้น โดย ทำคำกล่าวโทษต่อคณะกรรมการวิชาชีพ แต่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นไม่มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการ วิชาชีพสาขาทัศนมาตร เนื่องจากทัศนมาตรไม่ใช่สาขาของการประกอบโรคศิลปะ ตาม พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 จึงไม่มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการวิชาชีพทัศนมาตร และไม่มีคณะกรรมการวิชาชีพทัศนมาตรที่ กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา เนื่องจากไม่มีพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดให้สาขาทัศนมาตรเป็นสาขาของการประกอบ โรคศิลปะ

นอกจากนั้นการที่กฎหมายไม่มีการกำหนดให้มีคณะกรรมการวิชาชีพทัศนมาตร ยังส่งผลให้การกระทำที่ฝ่า ฝืนข้อ 4 แห่งประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรค ศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) นั้นไม่สามารถลงโทษได้เนื่องจากตามมาตรา 44 แห่ง พ.ร.บ.การ ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้คณะกรรมการวิชาชีพ เมื่อได้รับคำกล่าวหาหรือคำกล่าวโทษ ตามมาตรา 39 แล้วพิจารณาเห็นว่ากรณีมีมูลให้ส่งเรื่องให้คณะอนุกรรมการวิชาชีพ ซึ่งคณะกรรมการวิชาชีพแต่งตั้งขึ้นให้ทำ หน้าที่สอบสวนการกระทำผิดตามมาตรา 40 แห่ง พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 คณะกรรมการวิชาชีพ ได้รับสำนวนการสอบสวนและความเห็นของคณะอนุกรรมการวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่สอบสวนแล้ว ให้คณะกรรมการ วิชาชีพพิจารณาวินิจฉัยโดยยกคำกล่าวหาหรือคำกล่าวโทษ กรณีที่เห็นว่าผู้ประกอบโรคศิลปะ มิได้กระทำความผิดตามคำ กล่าวหาหรือคำกล่าวโทษ หรือลงโทษโดยการว่ากล่าวตักเตือน หรือภาคทัณฑ์ หรือพักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลา ตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินสองปี หรือเพิกถอนใบอนุญาต ตามมาตรา 44 แห่ง พ.ร.บ.การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542

สรุปผล

ในปัจจุบันการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรมีอยู่จำนวนมากและหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการ ดำเนินการในรูปแบบของร้านแว่นตา ร้านค้าตามตลาดนัด แผงลอย หน่วยรถเคลื่อนที่ ซึ่งส่วนมากมักจะมีการ ให้บริการตรวจวัดสายตา ตัดเลนส์ ให้คำแนะนำในการใช้แว่นสายตา รวมทั้งใช้เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการประกอบ วิชาชีพทัศนมาตร ซึ่งการให้บริการดังกล่าวนั้นถือว่าการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยบุคคลที่ดำเนินการเป็น ผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร หรือให้บริการตรวจวัดสายตา ตัดเลนส์ ให้คำแนะนำในการใช้แว่นสายตาส่วนใหญ่นั้น ไม่ได้มีการกำหนดคุณสมบัติขั้นพื้นฐานของผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรแต่อย่างใด ผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ส่วนใหญ่ไม่ได้ผ่านการรับรองความรู้ ความสามารถในวิชาชีพทัศนมาตรจากองค์ใด ๆ เพียงแต่มีความสามารถในการ ใช้เครื่องมือในการประกอบวิชาชีพก็สามารถประกอบวิชาชีพทัศนมาตรได้ โดยการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรนั้นไม่มี

กฎหมาย กฎระเบียบ หรือองค์การใด ๆ ทำหน้าที่ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพ ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการการเข้าสู่ การประกอบวิชาชีพ การควบคุมมาตรฐานคุณสมบัติของผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การกำหนดขอบเขตวิชาชีพ ทัศนมาตร การกำหนดและควบคุมแนวประพฤติปฏิบัติ มาตรฐานจรรยาบรรณ มาตรฐานการศึกษาวิชาทัศนมาตร ศาสตร์ ทั้งนี้ แม้ในปัจจุบันจะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร คือ พ.ร.บ.การประกอบโรค ศิลปะ พ.ศ. 2542 และประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการ ประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) นั้นแต่หากพิจารณาจากบทกฎหมายดังกล่าวจะเห็นว่า กฎหมายดังกล่าวไม่ได้เป็นกฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรแต่อย่างใด เพียงแต่เป็นกฎหมายที่อนุญาต ให้บุคคลที่มีคุณสมบัติสามารถขอทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ โดยผู้ที่ได้รับอนุญาต ประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ ตามกฎหมายดังกล่าวจะต้องทำการประกอบโรคศิลปะ ตาม พ.ร.บ. การประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. 2542 มาตรา 37 และต้องรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพตามมาตรา 38 โดยอนุโลม โดย ในทางกลับกันบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ทำการทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัยทัศนมาตรศาสตร์ตามประกาศ กระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2546) เรื่อง การอนุญาตให้บุคคลทำการประกอบโรคศิลปะ โดยอาศัย ทัศนมาตรศาสตร์ (Optometry) กลับสามารถประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับใด ๆ แห่งกฎหมาย

จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ได้แก่ ข้อบังคับรัฐ มินนิโซตา บทที่ 148 ว่าด้วยการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสาธารณสุข (Minnesota Statutes, Chapter 148 Public Health Occupation) หมวดนักทัศนมาตร (Optometrists), ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยนักทัศนมาตรและผู้ที่ทำการประกอบ แว่นตา ค.ศ. 2007 (Optometrists and Opticians Act 2007) ของประเทศสิงคโปร์, รัฐบัญญัติหมายเลข 8050 (Republic Act No. 8050) ของประเทศฟิลิปปินส์ และ พ.ร.บ. ออปติคัล ค.ศ. 1991 (OPTICAL ACT 1991) ของ ประเทศมาเลเซีย จะพบว่าจะมีหลักการที่สำคัญในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร คือ การกำหนดขอบเขต ของการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ว่าการกระทำใดเป็นการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรที่จะต้องควบคุมภายใต้ กฎหมาย และกำหนดองค์กรที่มีหน้าที่ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยมีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้ บุคคลทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยบุคคลที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรจะต้องมีความรู้ความสามารถในวิชา ทัศนมาตรศาสตร์เป็นคุณสมบัติเบื้องต้น เมื่อได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรแล้วจะต้องทำการ ประกอบวิชาชีพ ภายใต้กฎหมาย เงื่อนไข ข้อกำหนด และต้องอยู่ภายใต้หลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพทัศนมาตร หากผู้ที่ ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ได้ทำการประกอบวิชาชีพโดยฝ่าฝืนกฎหมาย เงื่อนไข ข้อกำหนด และหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพทัศนมาตร จะต้องได้รับการลงโทษไม่ว่าจะเป็นการพักหรือเพิกถอนการอนุญาตให้ทำ การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร รวมทั้งการชำระค่าปรับหรือเงินแก่ผู้เสียหาย อนึ่งผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยไม่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพนั้นจะต้องรับโทษทางอาญา

ข้อเสนอแนะ

1. เสนอให้มีการตรากฎหมายระดับ พ.ร.บ. เพื่อควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร เนื่องจากกฎหมายที่ ควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรเป็นกฎหมายที่กระทบบและจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพ จึงต้องตราเป็น กฎหมายเพื่อสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 40 โดยการตรา พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพ ทัศนมาตร

2. เสนอให้ พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพพัฒนาตม มีเนื้อหาสาระที่มีขอบเขตการใช้บังคับกับการประกอบวิชาชีพพัฒนาตมโดยทั่วไป แต่ พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพพัฒนาตม จะไม่ใช้บังคับแก่การประกอบวิชาชีพทาง การแพทย์และสาธารณสุขอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ โดยบัญญัติใน พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพพัฒนาตม โดย มีข้อความว่า “พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพพัฒนาตมไม่ใช้บังคับแก่การประกอบวิชาชีพเวชกรรมตาม พ.ร.บ.วิชาชีพ เวชกรรม”

3. เสนอให้ พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพพัฒนาตม มีเนื้อหาสาระโดยการกำหนดการกระทำที่เป็นการ ประกอบวิชาชีพพัฒนาตม โดยบัญญัติใน พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพพัฒนาตม โดยมีข้อความว่า “การประกอบ วิชาชีพพัฒนาตมหมายถึงการกระทำใด ๆ ที่เป็นการวัด การวินิจฉัยความสามารถหรือความผิดปกติของการมองเห็น ใช้เครื่องมืออัตโนมัติหรือเครื่องมือใด ๆ และการแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของการมองเห็นโดยใช้แว่นตา เลนส์ สัมผัส และการฝึกการบริหารกล้ามเนื้อตา การให้คำแนะหรือการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการแก้ไขฟื้นฟูความผิดปกติของ การมองเห็น รวมถึงการจำหน่ายเลนส์แว่นตาหรือเลนส์สัมผัส” โดยการกระทำใด ๆ เป็นการประกอบวิชาชีพ พัฒนาตม จะต้องถูกควบคุมตามพ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพพัฒนาตม โดยบัญญัติใน พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพ พัฒนาตมโดยมีข้อความว่า “การประกอบวิชาชีพพัฒนาตม ต้องถูกควบคุมโดย พ.ร.บ.นี้”

4. เสนอให้ พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพพัฒนาตม มีเนื้อหาสาระที่กำหนดว่าเป็นการประกอบวิชาชีพ พัฒนาตม คลอบคลุมถึงการจำหน่ายเลนส์แว่นตา หรือเลนส์สัมผัสทางการตั้งร้านค้าในห้างสรรพสินค้า ร้านค้า ชั่วคราว ร้านค้าเคลื่อนที่ รวมถึงการจำหน่ายทางออนไลน์ด้วย โดยบัญญัติใน พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพพัฒนาตม โดยมีข้อความว่า “การประกอบวิชาชีพพัฒนาตม ตาม พ.ร.บ.นี้คลอบคลุมถึงการจำหน่ายเลนส์แว่นตาหรือเลนส์ สัมผัสทางการตั้งร้านค้าในห้างสรรพสินค้า ร้านค้าชั่วคราว ร้านค้าเคลื่อนที่ รวมถึงการจำหน่ายทางออนไลน์”

5. เสนอให้ พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพพัฒนาตม มีเนื้อหาสาระที่เป็นการควบคุมการประกอบวิชาชีพ พัฒนาตม โดยการที่บุคคลที่จะประกอบวิชาชีพพัฒนาตม ต้องมีคุณสมบัติและความรู้ความสามารถเกี่ยวกับวิชา พัฒนาตมศาสตร์ตามที่กำหนด โดยจะต้องทำการตรวจสอบคุณสมบัติ การศึกษา การอบรม และทดสอบความรู้ ความสามารถ นอกจากนั้นยังต้องได้รับการอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพและขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ เมื่อได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพพัฒนาตมแล้ว ต้องประกอบวิชาชีพพัฒนาตม ตามเงื่อนไขที่ พ.ร.บ.การ ประกอบวิชาชีพพัฒนาตมกำหนด ไม่ว่าจะการประกอบวิชาชีพในระยะเวลาที่อนุญาต รวมทั้งการรักษารายาบรรณ แห่งวิชาชีพ การกำหนดข้อห้ามในการประกอบวิชาชีพ รวมทั้งการกำหนดโทษผู้ที่ประกอบวิชาชีพพัฒนาตมโดยไม่ เป็นตามเงื่อนไขตามที่ พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพพัฒนาตมกำหนด โดยการว่ากล่าวตักเตือน, ภาคทัณฑ์, พักใช้ ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต

6. เสนอให้ พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพพัฒนาตม มีเนื้อหาสาระห้ามไม่ให้บุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตประกอบ วิชาชีพพัฒนาตม หรือประกอบกิจการที่เกี่ยวกับพัฒนาตม รวมทั้งการจ้างบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพ พัฒนาตม มาดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับพัฒนาตม แต่อย่างไรก็ตามอาจจะมิข้อยกเว้นบางประการที่สามารถกระทำได้ เช่น การจำหน่ายเลนส์แว่นตาที่ไม่มีค่าสายตา หรือแว่นขยาย การจำหน่ายแว่นตาของเล่น หรือการซ่อมแซม หรือ ทดแทนเลนส์ที่ชำรุดบกพร่อง ที่จำหน่ายโดยผู้ที่ประกอบวิชาชีพพัฒนาตม โดยบัญญัติใน พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพ พัฒนาตม โดยมีข้อความว่า “ห้ามไม่ให้บุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพพัฒนาตม หรือประกอบกิจการที่ เกี่ยวกับพัฒนาตม รวมทั้งการจ้างบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพพัฒนาตมมาดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับ

ทัศนมาตร เว้นแต่การจำหน่ายเลนส์แว่นตาที่ไม่มีค่าสายตาหรือแว่นขยาย การจำหน่ายแว่นตาของเล่น หรือการซ่อมแซม หรือทดแทนเลนส์ที่ชำรุดบกพร่องที่จำหน่ายโดยผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร”

7. เสนอให้ พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร จัดตั้งองค์กรที่มีอำนาจเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย คือ สภาวิชาชีพทัศนมาตร โดยบัญญัติใน พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยมีข้อความว่า “กำหนดให้มีสภาวิชาชีพทัศนมาตร เพื่อทำหน้าที่ในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยการกำหนดเงื่อนไขคุณสมบัติผู้ที่ขออนุญาตในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การพิจารณาอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การขึ้นทะเบียนผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร การกำหนดจริยธรรมจรรยาบรรณของผู้ที่ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร รวมทั้งพิจารณาอำนาจสอบสวนและพิจารณาโทษตาม พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ของผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยฝ่าฝืน พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร”

8. เสนอให้ พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร กำหนดโทษทางอาญาทั้งโทษปรับ และโทษจำคุกแก่ผู้ที่ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยไม่ได้รับอนุญาตและขอยกเว้นความผิดโดยบัญญัติใน พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยมีข้อความว่า “บุคคลที่กระทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยไม่ได้รับการอนุญาตรวมทั้งบุคคลที่กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้มีสิทธิทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร เว้นแต่เป็นการประกอบประกอบวิชาชีพทัศนมาตรที่เป็นการกระทำต่อตนเอง หรือเป็นการช่วยเหลือหรือเยียวยาผู้ป่วยตามหน้าที่ ตามกฎหมาย หรือตามธรรมจรรยา โดยมิได้รับประโยชน์ตอบแทน หรือนักเรียน นักศึกษา หรือผู้รับการฝึกอบรม ซึ่งทำการฝึกหัดหรืออบรมในความควบคุมของผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร”

9. เสนอให้ พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร มีเนื้อหาสาระที่เป็นการสนับสนุนวิชาการทัศนมาตรศาสตร์ โดยบัญญัติใน พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยมีข้อความว่า “กำหนดให้สภาวิชาชีพทัศนมาตร มีอำนาจรับรองหลักสูตรทัศนมาตรศาสตร์ของสถาบันการศึกษา ที่มีมาตรฐานวิชาการทัศนมาตรศาสตร์ เพื่อกำหนดเป็นคุณสมบัติของผู้ที่ขออนุญาตประกอบวิชาชีพทัศนมาตร”

10. เสนอให้ พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร มีเนื้อหาสาระที่เป็นการบูรณาการผู้ประกอบวิชาชีพผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยบัญญัติใน พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยมีข้อความว่า “ให้มีสมาคมวิชาชีพทัศนมาตร เพื่อทำหน้าที่ร่วมกำหนดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ รวมทั้งเป็นศูนย์รวมแห่งวิชาการทัศนมาตรศาสตร์ และห้ามมีสมาคม หรือชมรมใด ๆ เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร นอกจากสมาคมวิชาชีพทัศนมาตร”

11. เสนอให้ พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร มีเนื้อหาสาระที่เป็นการคุ้มครองผู้ที่รับบริการจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยบัญญัติใน พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยมีข้อความว่า “ให้บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายเพราะผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ฝ่าฝืน หรือประพฤติดัดข้อจำกัดและเงื่อนไขการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร หรือประพฤติดัดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทัศนมาตร มีสิทธิกล่าวหาผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยทำคำกล่าวหาต่อสภาวิชาชีพทัศนมาตร เมื่อสภาวิชาชีพทัศนมาตรได้รับคำกล่าวหาจากผู้รับบริการจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ให้ทำการสอบสวนและมีคำสั่งยกคำกล่าวหา หรือมีคำสั่งลงโทษ”

12. เสนอให้ พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร มีเนื้อหาสาระที่เป็นการคุ้มครองประชาชนโดยบัญญัติใน พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยมีข้อความว่า “บุคคลใด ๆ ซึ่งพบหรือทราบว่าผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ฝ่าฝืน หรือประพฤติดัดข้อจำกัดและเงื่อนไขการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร หรือประพฤติดัดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพทัศนมาตร มีสิทธิกล่าวโทษผู้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยทำคำกล่าวโทษต่อสภาวิชาชีพทัศนมาตร เมื่อสภาวิชาชีพทัศนมาตรได้รับคำกล่าวโทษให้ทำการสอบสวน และมีคำสั่งยกคำกล่าวโทษหรือมีคำสั่งลงโทษ”

13. เสนอให้ พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร มีเนื้อหาสาระที่เป็นการจำกัดการแข่งขันการประกอบวิชาชีพ โดยการกำหนดห้ามไม่ให้โฆษณา ใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ได้รับความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยบัญญัติใน พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยมีข้อความว่า “ห้ามมิให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ทำการโฆษณา ใช้ จ้าง วาน หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร หรือความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร”

14. เสนอให้ พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร มีเนื้อหาสาระที่เป็นการสงวนอาชีพเฉพาะบุคคลสัญชาติไทย โดยการกำหนดให้เฉพาะบุคคลสัญชาติไทย เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติในการขอรับการอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยบัญญัติใน พ.ร.บ.การประกอบวิชาชีพทัศนมาตร โดยมีข้อความว่า “บุคคลที่จะได้รับอนุญาตให้ทำการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร ต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย” ผู้เขียนเสนอเห็นควรให้มีการสนับสนุนการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร จากผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพ โดยผู้รับบริการจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรได้รับการคุ้มครองตามสิทธิจากกฎหมายว่าด้วยประกันสังคม โดยการกำหนดให้ผู้รับบริการจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร สามารถเบิกเงินจากสำนักงานประกันสังคมได้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา แนวความคิด ทฤษฎี เหตุผลและความจำเป็นในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร
2. ได้รูปแบบและแนวทางที่เหมาะสมจากการศึกษากฎหมายเปรียบเทียบในการคุ้มครองประชาชนในการรับบริการจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรโดยมีกฎหมาย องค์กรหรือมาตรการต่าง ๆ เข้ามาควบคุมการประกอบวิชาชีพ
3. สามารถวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรเพื่อนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรที่จะทำให้ผู้รับบริการจากการประกอบวิชาชีพทัศนมาตรได้รับบริการที่เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการทัศนมาตรศาสตร์จากผู้ให้บริการที่ได้รับการรับรองในฐานะผู้มีวิชาชีพเฉพาะโดยองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายรวมถึงมีมาตรการในการควบคุมผู้ให้บริการ
4. ทำให้ได้แนวทางในการปรับปรุงกฎหมาย หลักเกณฑ์ ข้อบังคับอื่น ๆ และการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพทัศนมาตร ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบวิชาชีพทางด้านสาธารณสุขให้ครอบคลุมถึงสาขาวิชาทัศนมาตรศาสตร์เพื่อควบคุมการประกอบวิชาชีพทัศนมาตร

References

- Announcement of the Ministry of Public Health No. 2 (B.E. 2546) regarding the authorization of persons to practice the art of healing by optometry. The Government Gazette, Volume 120, Special Section 25 Ngor, 7–9.
- Eungprabhanth, V. (2005). *Forensic Medicine* (8th ed.). Bangkok: Ramkhamhaeng University. Faculty of Optometry, Ramkhamhaeng University. (n.d)a. *Profile of Faculty of Optometry*,

- Ramkhamhaeng University. Retrieved April 30, 2017, from http://www.opto.ru.ac.th/index.php?Option=com_content&view=article&id=3&Itemid=103
- Faculty of Optometry, Ramkhamhaeng University. (n.d)b. *Bachelor of Optometry, Ramkhamhaeng University*. Retrieved April 30, 2017, from <http://www.opto.ru.ac.th/PDF/OptoProgram/opto-program.pdf>
- Ministry of Health Malaysia. (2008). *OPTICAL ACT 1991*. Retrieved February 20, 2018, From http://www.moh.gov.my/index.php/database_stores/attach_download/317/25
- Minnesota Board of Optometry. (2003). *Board Responsibilities*. Retrieved April 30, 2017 From <https://mn.gov/boards/optometry/board-staff/boardresponsibilities.jsp>
- Mitropakdee, K. (2017). Tassana-Suksa. *A DAY*, 17(201), 49.
- Official Gazette of Republic of the Philippines. (1995). *Republic Act No. 8050*. Retrieved February 20, 2018, from <http://www.officialgazette.gov.ph/1995/06/07/republic-act-no-8050/>
- Rajavithi Hospital. (2017). *The risk...that comes with cutting the 'eye glasses'*. Retrieved March 24, 2019, from <https://www.rajavithi.go.th/rj/?p=4120>
- Singapore Government. (2008). *Optometrists and Opticians Act*. Retrieved February 20, 2018, from <https://sso.agc.gov.sg/Acts-Supp/36-2007/Published/20070814?DocDate=20070814#P1VI->
- The Constitution of the Kingdom of Thailand. *The Government Gazette, Volume 134 Section 40 Gor*, 1-90.
- The Office of the Revisor of Statutes, Minnesota, The United States of America. (2019). *Chapter 148. Public Health Occupation*. Retrieved February 20, 2018, From <https://www.revisor.mn.gov/statutes/?id=148>